

СЕРЕД ПАРИЗЬКОЇ БІДНОТИ.

Гарний, блискучий Париж тепер більше, ніж коли в минулому, місто, куди з'їжджається буржуазія всіх країн. Починаючи від англійського принца, спадкоємця престолу, — усі сунуть до цього міста, де можна як найкраще "розважитися". Німці й собі не пасуть задніх: німецька буржуазія скупує тепер по паризьких крамницях, тобто в "відвічно-го вора", усе, що їй заманеться. Німецька преса зі свого боку робить статті, де щедро даються тим, що їдуть до Парижа, гарні поради...

Робітник, звісно, туди не поїде: не для нього ціни паризьких готелів. Натомість він зацікавиться зворотню стороною цього блискучого міста, де поруч із найбільшими розкошами панують найжахливіші злиди.

Про найбільших із бідних ми тут і говоримо.

В Парижі є цілий ряд кварталів бідноти. Найвідоміший це Мон-Візо. Так зветься малий квартал з хаток, розташований у північній частині міста, де колись жила навіть дрібна буржуазія. Тепер ці хатки густо заселені жителями з найбідніших верств людності. Скрізь занепад і бруд. Десятки років ці хатки не знали ніякого ремонту.

Отож, мурі побиті, вікна потрошені, і в літі та в зими повітря вільно лине в хату крізь картон та ганчірки, що ними позатулювано вікна. На весь район нема ані води, ані каналізації. Крижаниця — на сусідній вулиці, зливний течуть малим смердючим річкаком уздовж вузьких пішохідів. Серед такого бруду та рою мух граються діти, жінки готують страву, або порятується коло хатної роботи, з якої живуть. Мешкають на Мон-Візо кілька сот душ, і можна втішатися тільки з того, що їх небагато.

Цієї втіхи, проте, нема вже в іншому кварталі в так званих "фортіфікаціях". Так Парижани називають великі простори, розташовані біля міської межі, де раніш стояли форти. Було там багато будок, і коли житлова криза в Парижі стала загострюватися, а ціни збільшилися, що робітництво не в силі було допустити до них, ціла людина поспунала до цього району. Ретельні ділки запропонували їм готові дощані клітинки за кількості франків і таким способом навколо Парижу розгорнувся табір, де живуть тисячі душ. Ці бідняки, жителями втікачі з паризьких доміжних кварталів, щоб потрапити до не більшого лиха. Вітер, дощ та холода, звісно, не боються тонких стін та легких дахів, і вільно проскакують до цього "житла". Води чи каналізації тут нема. Шляхів брукованих теж нема. Сміття кидають, куди завгодно, і воно зникає тільки тоді, як сонце та дощ його змиють.

Хатинки дуже різноманітні, залежно від духу та смаку жителів. Одні, очевидно, любители природи, прикрасили якомога свої хатки, інші залишають їх в стані занепаду. А таких більшість. Діраві дахи та стіни пошквантовані бляхою, взятю з старих димарів, косі стіни підтримують балки. Навколо кожної такої хатки є класичний садок, де видно хіба-що пару петрушкових корінців та якийсь повивчений кущ. У цих "садках" граються діти, що протягом кількох місяців ненавичено їм не попідростали. Тут жінки варять страву на маленькій залізній пічці й перуть свою білизну. Тут такі, в цих садках, живуть собаки, кілька курей і два кролі. А проте здається, що ці люди пильнують свого нужденного майна, бо той собака, скоро заче, що йде хтось чужий, знімає страшенну гавкоту, ніби-то він має охороняти найкоштовніші скарби.

Хто-ж вони, жителями цього своєрідного циганського табору на околиці столиці? Поча-зає, це найбільші шари пролетаріату, декларовані елементарно, що не вміють сновити, містом, збираючи всяке драгцтво, скуповуючи старовину, вуличні торговці, то-що. Але тут живуть також тисячі справжніх пролетарів, що до їх житлова криза кинула до цих жалких кварталів. Часто трапляються чужоземні робітники. Аде Париж тепер обернувся у якийсь малий європейський "Нью-Йорк", куди весь час прибувають великими гуртами чужоземні робітники, що їх батьківщина не могла прохарчувати. Тут у Парижі вони знаходять яку-небудь роботу, хоч за мізерну платню, яка все-ж таки краше, ніж цілковите безробіття.

Жителі цих кварталів бідноти мають також свій базар, що його народ називає "блужащим базаром". Там торгують усім, що є в їхніх кишенях. Там сидить цілий день стара жінка, що продає такіх "скрам": 2 голови від ллянок, стародавній номер ілюстрованого журналу, вінок троянд, пару старих чоловічих панчох і стару жаровню. Старі роздіраї черевники та іржаві цвяхи — теж ходовий крам. Усе, що стоїть виліковує і що валяється на смітниках, тут спродують і купують. Не можна уявити собі вірнішої картини злиднів людських, як оцей торг, де продавці та покупці належать до однієї верстви.

Учасникам цього торгу, звичайно, здається цілком природним

"ГАЙДАМАКИ" У ВІННІПЕГУ.

(З приводу першої вистави "Гайдамаки".)

Поема Тараса Шевченка, "Гайдамаки", пристосована до сцени Лесем Курбасом, пройшла в суботу 20. листопада з великим успіхом у Вінніпегу. Велика зала Укр. Роб. Дому була переповнена по береги. Багато прибуло людей навіть з подальших околиць, як Брендон, Комарно, Селкірк, Риверс, Гонор і інші. Слід замітити, що вже чотири дні до вистави тикети були розкуплені, за винятком малого числа, зарезервованого вмісне "на чорну годину". І в суботу вечором від каси У.Р.Д. повернулося із-за браку місця до чотирьох сотень людей. Прокро воно, що так сталося, але цьому ніхто не винуватий, бо навіть велика зала У.Р.Д. не могла вже вмістити всіх цікавих.

"Гайдамаки" вперше на американській землі були виставлені минулої суботи у Вінніпегу. Досі цю п'єсу ставили тільки державні робітничо-селянські театри на Радянській Україні. І треба признати, що ця надзвичайно тяжка для постановки п'єса пройшла на сцені вінніпегського Укр. Роб. Дому надзвичайно успішно. Навіть люди, що розуміються добре на театральному мистецтві, заявляли, описи, що вони забували, що бачать перед собою робітничо-аматорів. Звичайно, були деякі недоліки, але малі (де їх, впрочем, немає?), та за це старанне виконання, технічний бік і музичні доповнення п'єси, рішуче заперли всі ті дрібні, майже непомітні недоліки, які в другій виставі легко можна буде винести. Треба, кінці дивуватись, що наші аматори, за такий короткий час опанували на стільки шутку, що в минулу суботу дали нам дійсно старанну, цілком нову постановку такої тяжкої і zarazom прекрасної п'єси, як "Гайдамаки".

Побачити "Гайдамаки" на американській землі, це, без сумніву, велика рідкість. До того слід додати, що вінніпегський Драм-спіггурток при відвіді Тур-Фідіма ставив "Гайдамаки" по разок театру "Березиль" на Радянській Україні, по вказівкам тих товаришів, що бачили цю п'єсу на київській сцені. Тому й не дивуватись, що відбувається день-крізь-день перед їхніми очима. А в цім кварталі є гучне обвинувачення проти капіталістичного суспільства. Мова йде не про індивідуальні злиди, а про соціальні, що зникнуть тільки тоді, коли переможний пролетаріат знищить анархічний капіталістичний лад.

В. Ільов

що суботнішня вистава зробила на численну робітничу публіку таке велике враження. Вражала не тільки гарна гра аматорів, не тільки світляні ефекти, нові костюми і декорації, але й моментальне змінювання сценічної обстановки та доповнювання змісту музикою. Була це наскрізь нова постановка, далека від тих, які ми привикли бачити. Жаль тільки, що цю виставу мають змогу бачити лише вінніпегські робітники та робітничі і ті, що віддалені від Вінніпегу кілька-десять миль і можуть приїхати.

Беручи під увагу це, що приблизно 400 людей повернулося із-за нестачі місця в салі, а також й те, що робітничі публіка масово домагається повторити "Гайдамаки", Драм-спіггурток при відвіді Тур-Фідіма в найближчу суботу, 27. листопада 1926 р., ставить ще раз цю п'єсу. Широко радимо впершу чергу тим товаришам і товаришам, які не могли вже купити тикетів минулої суботи, замовити собі місця заздалегідь, щоб цієї суботи напевне побачити "Гайдамаки". Багато й тих робітників та робітниць, що вже бачили "Гайдамаки", замовляють від тепер тикети, бо як кажуть, що на таку виставу можна йти кілька разів. Впродовж, за один раз навіть тяжко охопити всю силу і красу цього твору, бо картини йдуть одна за одною і виводять перед наші очі подію за подією.

Ширшу рецензію про "Гайдамаки" надрукуємо після другої вистави і розглянемо все в подробицях. В кожному випадку вистава "Гайдамаки" на канадській робітничій сцені є одним кроком вперед на культурному полі організованого українського робітництва.

Б.

ВИДОБУТОК ВУГІЛЛЯ НА УКРАЇНІ ЗРОСТАЄ.

За попередніми даними копальні Донвугілля в вересні видобули 1,413,304 тон вугілля, що в порівнянні з серпнем дає збільшення на 146,372 тон. У вересні, за добу пересічно видобуток становив 50,586 тон вугілля, перевищивши добо-вий серпневий видобуток на 3,949 тон.

ЗДОБУВАННЯ РУДИ.

Цього року Південно-Рудний трест на Україні видобув 143 мільйони пудів залізної руди. Порівнюючи з минулим роком, видобуток залізної руди збільшився на 80 відсотків, а виробництво руди зросло на 150 відсотків.

\$2.00 "УКР. РОБ. ВІСТІ" ЗА ДВА ДОЛАРИ НА ЦІЛИЙ РІК! \$2.00

НЕБУВАЛА НАГОДА СТАТИ ПЕРЕДПЛАТНИКОМ "У. Р. В."

ДЛЯ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ВЕЛИКА ЗНИЖКА -- ДЛЯ СТАРИХ ДАРОМ ПОВЧАЮЧІ КНИЖКИ.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ" ЗА ДВА ДОЛАРИ НА ЦІЛИЙ РІК!

Через цілий місяць листопад (від 1. до 30. листопада) адміністрація "Українських Робітничих Вістей" дає велику знижку передплати для всіх нових читачів. Хто зложить в листопаді на "Українські Робітничі Вісті" два долари на передплату, той буде доставати газету через цілий рік. Ця велика знижка передплати важна тільки для нових цілорічних передплатників. На півроку або квартал знижки нема.

ДЛЯ СТАРИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ГАРНІ ПОВЧАЮЧІ КНИЖКИ!

Кожний старий передплатник "Українських Робітничих Вістей", що в місяці листопада відновить свою передплату на цілий рік в сумі \$4.00 — дістане даром книжок вартості два долари; хто відновить передплату на півроку в сумі \$2.00 — дістане книжок вартості одного долара; хто відновить передплату на квартал в сумі \$1.00 — дістане книжок вартості 50 центів. Цю велику премію даємо тільки для старих передплатників і тільки в місяці листопада.

То-ж користайте з цієї небувалої нагоди! Постановіть собі подвоїти число читачів "Українських Робітничих Вістей"! Хай не буде й одної української робітничої хати в Канаді, де не було-б нашої робітничої газети!

Будьте будівничим своєї газети!

ВІДНОВЛЯЮЧИ ПЕРЕДПЛАТУ ВИБЕРІТЬ СОБІ ПРЕМІЮ З СЛІДУЮЧИХ КНИЖОК:

Теорія історичного матеріалізму (в оправі)	\$2.00	Україна як об'єкт міжнародної контр-революції	.10
Знайді філософії (в оправі)	1.00	Про суть і причини туберкульозу	.10
Знайді філософії (неоправлена)	.75	В кітках білого орла (поетії)	.10
Т. Шевченко в світлі епохи (в оправі)	.75	Козаччина	.10
Карпатська Ніч (оповідання)	.50	Людське суспільство в передісторич-ному розвитку	.10
Проблеми пролетарської диктатури	.50	Хто такі комуністи і чого вони хочуть	.05
Фісція нації і нації. незалежності	.35	Церква і радянська влада	.05
Ціна крові (повість)	.25	Межі людюдною а машинною	.05
Що таке всесвітній союз робітників	.25	Нова політика Світової Росії	.05
Фабричні розмови про економію	.25	З історії чара-голода	.05
3 життя перісного чоловіка і сучас-них дикунів	.25	Фармер і робітник	.05
Марксизм і Дарвінізм	.20		
Роскази про сили природи, часть I	.20		
Перший бунтар комуніста	.15		
Розмова про фізику	.15		
Основні засади комунізму	.15		
Введення в національну економію	.15		
Радянська будівництво	.10		
Що таке радянська влада і як вона	.10		
будується	.10		
Роскази про сили природи, часть II	.10		
Сучасне становлення сільського госп-дарства на Україні	.10		
Хто такі комуністи і Притча про воду	.10		
Про правду і неправду віру	.10		
Револьюційні пісні	.10		
Як Галичани втігнули в контррево-люцію	.10		
Наука й горілочний дурман	.10		

Адресуйте так:

Ukrainian Labor News

Cor. Pritchard & McGregor Sts., Winnipeg, Man.

ГЕМЛІН ГАРЛЕНД.

"THE SILENT EATERS".

(Взято з твору "Книга про Американських Індіанів", видання Гарпера і Братів в Нью-Йорку.)

За спеціальним дозволом автора.

(Переклав М. Волинський.)

(Продовження.)

Після того, як ми увійшли, чіф закував свою люльку й після запропонування її духам землі й духам вогні, передав її своєму гостеві. Бир зробив те саме й так курення пішло доволу. Коли люлька вернула назад до чіфа, Кікінг Бир і його п'ять спільників встали й, протягнувши свої руки на захід, стояли непомітно, аж доки Бир почав молитися:

О великий Духу заходу
Наш батьку,
Змислосердись над нами.
Ми бідні й слабі,
Пішли нам добрі вісти,
Допоможи нам побачити добру землю.
Допоможи нам побачити наших улюблених.

Описав він почав співати пісню — пісню об'їданців — це її слова:

Так батько каже,
Він пририв напівночі.
Він зирне мертвих ще раз.
До життя вернуть вони,
Побачите рідних
З країни духа.
Так батько сказав
До вірних своїх.

Ця пісня зворушила мене, хоч я сумнівався. Її відспівано з великим завзяттям і ширістю. Це була пісня на відкриття танцю, пояснив нам Бир і після цього всі поїдали й один за одним гості

прилучувалися до співу пісень, яких навчилися. Пісень було багато й всі вони базувалися на тій самій дрі — на воскресенні мертвих, на відновленню землі й повороті бофалів.

Коли вони співали, моя голова була повна великих але попутаних думок. В немуси освітленню, з цим оточенням здавалося всякі магічності були можливі. Це були ті, що як ученики Христа в Галілеї, збиралися разом і обговорювали його вістку. Я часто прислухувався до релігійного чоловіка й проте тимни мученики не могли зворушити мене так, як ці пісні. Минуло й сучасне дивно зливалось разом в моїх мріях, неначе дули чисті історичні вітри й вертали назад старі радісні дні.

Він відбаує тепі.
Знову будете їсти пемікай. *)
Він буде внішувати м'ясо з бофала.
І всього буде доволі.
Будете жити, а не змирати, в старому світі,
що повертає наново.
Будете половати бофалів.
Будете весело переголоситись у ясну степу.

Це були пісні "об'їданців" коли гості співали, мої розпучливі люди ставали, як маленькі діти; їх серця розтопилися, вони сміялися й плакали й вигукували в такт співу. Якесь дивна сила здавалося була в рухах рук Бира. Ми всі, здавалося, бачили перед собою сцени, про які він співав і від зворушення мені щось стало в горлі, чого я не міг контролювати.

Старий чоловік, по назвиську Луїнгг Ігд, схопився з місця і випроставши вперед руки, закричав дражачим голосом:

"Я бачу її — нову землю! Я бачу, як пасуть-

*) Пемікай — худе м'ясо оленя, або иншого звіря, різане подовжними шматками, сущене, а відтак товчене, мішає з товченим і вогнием та просолене у формі бала-бушки, яке приспособляли для їди північно-американським індіанам.

ся міриаді бофалів. Це-ж весна й трава зелена. Мій батько стоїть у дверях свого помешкання. Він кличе рукою. Моя мати є там. Го! Я їду, мій батьку!"

Він упав на землю, а Кікінг Бир і його приятелі злязали за руки й заспівали пісню, від якої забилося моє серце й почали танцювати довкола огню:

Увесь світ всіх мертвих повертає.
Наш народ приходить, приходить, приходить.
Орда вже що вістку приніс нам.
Словом вона є від батька —
Це слово й бажання від батька.
Плуту по радисній новій землі!
Наші мертві — оденя й досі жемуть.
Гляди, як гонять стада бізонів.
Батько не все обива,
Батько не все для нас дав.

Один за одним ті, що сиділи, піддавалися, вставали й прилучувалися до танцю, аж поки лишилися лише чіф, Саоген і я. Нарешті й мій батько прилучився та чути було голоси жінок з надвору, як вони пробували схопити слова пісні. Слухати це було агонією. Кожне серце готове було розірватися від смутку й печалі.

Нараз голова Бира почала дико хитатися з боку на бік; здавалося, що вона відірветься. Його очі страшно блимали, уста прибрали страшний вигляд. Затрясавшись цілим тілом, він впав лицем до землі недалеко огню.

Інші, потанцювавши ще трохи, сіли й чекали повороту духа свого попа. Луїнгг Ігд спав.

Ситінг Бул сидів мовчки й глибоко, повільно курив, але його руки тряслися. Було ясно, що він також хотів повірити в танець, але не міг. Мої нерви натягнулися від зворушення й майже не дихаючи я очікував коли проснетися сплячий.

Взяло довго часу — здавалося, що був вже

близько ранок — коли Бир зворушився й почав протирати свої очі, неначе після сну. Він був спокійний і його голос м'який, коли він сказав:

"Я був з Батьком. Він дав мені другу вістку до Ситінг Була. Ось вона: "Всі люди на півдні танцюють мій танець. Чи чіф всіх Саюксів буде плентатися позаді своєї нації?"

Тоді чіф сказав:
"Коли цей мій син, — він діткнувся моєї руки, — або один з найвірніших моїх воїнів зможє піти в країну духа і вернувшись скаже мені, що це правда, тоді я повірю. Як-що ця релігія правдива, всі інші діла безвартісні. Дай мені доказ. Мої уха відкриті, мої очі ще не потемніли. Як-що ці пісні справедливі, я більше не буду плакати. Як-що вони несправедливі, тоді я хочу вмерти." Потанцюєте ще завтра".

Він знаком розпустив нас, але сам він остався з Луїнгг Ігдом, який лежав нерухомо там, де впав.

XI.

РОЗБИТТЯ ЛЮЛКИ СПОКОЮ.

Наука танцю поширилася як полум'я по всему округу Великої Ріки. Старі й малі почали збиратися в таборі Ситінг Була, бажачи більше почути й поспівати.

"Ми також хочемо побачити своїх знайомих, що відійшли скорше за нас — казали вони. — Ми хочемо почути, що вони кажуть. Навчи нас заповідати".

Коли я сидів між ними, я дуже відчував вплив їхніх думок, але пізніше, коли я вернув до агенції, це показалося мені найбільшим бо-жевільством. І коли інші питали мене про це, я завжди відповідав:

"Це є глупість; не звертайте на це уваги".
(Далі буде.)

ЧИ ВИ ВЖЕ ЧИТАЛИ

найновішу книжку відомого
робітничого письменника
М. ІРЧАН

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо немає її ви самі, або ваші знайомі, то поспішайте купити, а буде мати користь книжку в хаті. Не тратьте вона вартості навіть тоді, як ви пересчитаете її. Це довша повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаєте, то не можете так доволу відірватися від книжки, доки не пересчитаете до кінци.

Письменник М. Ірчан сам пережив війну і вірно описує всі ті страшні події в старому краю. Читачи "Карпатської ніч" врівноважено багато вчитися і то в найбільш приступний спосіб, бо ціла книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладина з антистичним малюнком в двох кольорах.

Купіть, а ніколи не пошукуйте! Розповсюджуйте скрізь цю книжку.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з грішми посила-ти на таку адресу:

Ukrainian Labor News
Cor. Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.

Товариші! Відновляйте передплату на "Українські Робітничі Вісті"!